

Kaikenlaisia välttämisiä huijauksille

Erkki Halonen, Jukka Huhtanen, Ilkka Veuro

17.5.2022

Kampin palvelukeskus

Huijarin tavoite

- Huijarin tavoite on saada haltuunsa pääsymahdollisuus tai tietoa huijattavan maksuvälineistä tai muusta identiteetistä voidakseen **hyötyä** niistä **taloudellisesti**
 - Varastamista ilman fyysistä kosketusta
- Monenlainen **häiriköinti** ja **kiusanteko** sosiaalisessa mediassa on yleistä ilman suoraa rahan vaatimista

Yleisiä huijaustapoja 1

- Sinulle luvataan esim. rahan palautusta tai arpajaisvoittoja
 - Palautus ei tule tietämättä tilausta
 - Eurolla ei saa kunnollista puhelinta
- Saat sähköpostia tai tekstiviestin tuntemattomalta
 - Mikään pankki ei koskaan kysy sinulta tunnuslukuja tai kirjautumista tms. sähköpostilla
- Ovellesi tullaan kauppaamaan remonttia, ikkunoita, katon puhdistusta tms.
 - Älä koskaan tee sopimuksia kiireellä
 - kilpailuta

Yleisiä huijaustapoja 2

- **Verkkokauppahuijaukset**
 - Tori.fi ja huuto.net ilmoituksen nimissä usein yrityksiä
 - Älä laita puhelinnumeroasi ilmoitukseen jos myyt vaan nimimerkki ja kakkossähköposti
 - Ole varovainen tuntemattomien verkkokauppojen kanssa
- **Saat puhelun tuntemattomalta –**
 - MS huijaus – Microsoft (Windows) ei koskaan tee tällaisia soittoja
- **Romanssihuijaukset**
 - SOME on tulvillaan seuraava hakevia - osa asiallisia, osa tavoittelee rahojasi

Yleisiä huijaustapoja 3

- ”Nigerialaishuijaukset”
 - Pyydetään rahaa timanttien, perintöjen tms. lunastamiseen
- ”Säälihuijaukset”
 - Ukrainan tilanne lisännyt näitä
- **Kehtaat puhua yrityksistä kavereillesi ja myös lähes/täysin toteutuneista**
 - Varo tilaushuijausta! Tällaisella viestillä suomalaisia yritetään nyt harhauttaa; <https://www.iltalehti.fi/> 6.5.2022
 - Tilitietosi yritetään kaapata – älä usko ”Nordealta” tulevaa viestiä; <https://www.iltalehti.fi/> 2.5.2022

Yleisiä huijaustapoja 4

- Ylimyynti digilaitteiden kaupoissa
 - Harkitse mitä oikeasti tarvitset:
 - Lisätukipalvelu ennalta maksaen ilman peruutusmahdollisuutta, panssarilasit, suojakotelot, lisätakuut, kaupan pilvipalvelut
 - 5G liittymä normikäyttäjälle tarpeeton
- Edelläolevat vain esimerkkejä, uusia tapoja tulee koko ajan, koska huijaus on rikollisten ammatti (kielletty tosin)

Miten suojaudut 1

- Älä kirjaudu verkkopankkeihin yms. hakukoneen (Google-haku, Bing-haku, Yahoo-haku, jne) tuloksista vaan kirjoita osoite tai käytä suosikkeihin tallennettua linkkiä
- Jos haluat lahjoittaa Ukrainan tilanteen takia, niin ota linkki luotettavasta lähteestä. Facebookissa ja sähköposteissa liikkuu huijauksia.
- Kysy tutuilta ja kavereilta, onko tuttu tapasi oikea?

Miten suojaudut 2

Mikään tekninen keino ei suojaa kunnolla vaan olemme itse ”heikoin lenkki” – maalaisjärki on hyvä apu

- Sähköpostin lähettäjän ja soittajan numeron voi helposti väärentää – epäile aina odottamatta tulevia viestejä ja soittoja
- Muista laittaa älypuhelimien avaamiseen salanumero –koodi – sana –sormenjälki+numero
- Pidä laitteiden ja kotiverkon virussuojaus ajan tasalla
- Kukasoitti.fi saattaa kertoa jotakin soittajan numerosta
- Älä jaa sähköpostiosoitettasi satunnaisiin paikkoihin
- Pidä puhelin ja tietokone aina päivitettyinä
- Perusta tarvittaessa rinnakkainen sähköpostiosoite

Miten suojaudut 3

- Harkitse kannattaako edes avata tuntemattomista lähteistä tulevia sähköposteja ja niiden liitteitä
- Käytä harkintaa ennen kuin teet sopimuksia kotiin saapuneen myyjän kanssa – kilpailuta
- Ota asiantuntija mukaan digikauppaan jos olet epävarma
- Käytä riittävän turvallisia salasanoja ja pidä ne turvassa
 - 3687 (=Mustion linna keskeltä + Kajaani alku)
 - Huonoja ~~123456, 0612~~ (synt.aika), ~~ekihalonen, jne~~

**Miten huolehdit kyber- ja
informaatioturvallisuudesta?**

Viisi tärkeintä toimenpidettä (lähde [HS 30.3.2022](#))

- **Kysy “miksi” riittävän usein.**
- Käytä [kaksivaiheista tunnistusta](#), jolloin salasanan lisäksi kirjautuminen vahvistetaan esim. puhelimella. Käytä turvallisia salasanoja.
- Päivitä heti, ts. pidä kaikki laitteiden ohjelmat ajantasalla
- Muista huolehtia myös älypuhelimesi tietoturvasta, asenna ohjelmia vain laitteesi “kaupasta”.
- Turvaa surffailusi [vpn-yhteydellä](#), jos/kun käytät suojaamattomia avoimia verkkoja.

Digi- ja väestötietoviraston VVV-malli: Varo, varmista ja varoita

Varo

- Viestissä (esim. puhelin, WhatsApp, Messenger, ...) tai sähköpostissa tulevia **linkkejä**
- Google-haun ehdottamia linkkejä pankkien tai viranomaisten sivuille (tai Bingin tai Yahoos tms haun)
- Nettisivuilta ponnahtavia **yllätysvoittoja tai arvontoja**. Jos tekstissä lukee ”sait voiton” tai ”vain 1 eurolla saat ...”, hävitä / peruuta viesti. Se voi olla huijaus. Näitä tulee tekstiviesteinä, sähköposteina ja ponnahdusikkunoina jopa kännykkään
- **Älä klikkaa heti**, pidä mietintätauco vähintään 4 minuuttia. Lue rauhallisesti koko viesti rauhallisessa paikassa älä koskaan liikkuessasi.
- **Postin tai muun toimittajan nimissä tulleita ilmoituksia**. Mieti, oletko tilannut. Jos et ole, voit odottaa uudelleen muistutusilmoitusta.
- Viestiä, jossa **pyydetään rahaa laitteesi avaamiseen tai kiristetään** sinua jollain muulla perusteella.

Varmista

- puheluun voi aina vastata turvallisesti ja sulkea puhelun, mutta **näkyvään numeroon ei pidä soittaa** takaisin eikä koskaan ulkomaiseen numeroon. Terveyskeskus tms soittaa usein tuntemattomasta (yksityisestä) numerosta
- **keneltä puhelu tai viesti tuli.** Pankki ja viranomaisen harvoin soittaa odottamatta. Varmista, onko saamasi puhelu varmasti taholta, jonka nimissä soittaja esittäytyy.
- oikealta näyttäviä lähettäjiä - myös **kavereita, tuttavvia ja sukulaisia. Soita tarvittaessa heille** tai heidän käyttämäänsä numeroon ja varmista asia.
- **tietotekniikkatuen nimissä tulevia odottamattomia puheluita ”Microsoft tuki”**
- että **kirjaudut verkkopankkiin tai viranomaisen palveluun aina oikean verkkosivun kautta.** Varmin tapa päästä oikealle sivulle on kirjoittaa verkkoselaimen osoitekenttään yrityksen tai viranomaisen suora osoite (esimerkiksi organisaatio123.fi). Voit tallentaa osoitteen kirjanmerkiksi. Voit myös käyttää pankin tai viranomaisen tarjoamaa sovellusta.

Varoita

- ota yhteys **pankkiin**, jos epäiletkään tulleesi huijatuksi, jotta pankki voi yrittää estää tunnustesi väärinkäytön.
- sitä **yritystä tai viranomaista**, jonka nimissä huijari on lähestynyt sinua.
- **läheisiäsi**, jotta he osaavat varoa huijauksia.
- muita tekemällä **rikosilmoitus poliisille**.

Mistä tukea senioreille

- Kunnalliset palvelut esim. kirjastoissa
- Naapuri- ja omaispalvelut
 - Laaja vapaaehtoistoiminta kasvanut riittämättömien ja ruuhkaisten julkisten palvelujen rinnalle
- Pankkien omat tukipalvelut
- Kaupalliset palvelut

Vapaaehtoistuki digiasioissa

- seniorsurf.fi
 - Vanhustyön keskusliiton koordinoima valtakunnallinen opastuspistekartta [Opastuspaikkoja seniorsurf.fi](https://seniorsurf.fi)
- entersenior.fi
 - Enter ry toimii Uudellamaalla
 - Koulutustilauksia, opastusta pk-seudun kirjastoissa

Muuta vapaaehtoistukea

- [Helsinki Missio](#)
- [Keikka-Apu](#) Espoo
 - Edelläolevien focus muussa tuessa, mutta myös digitukea-
 - Tekevät myös kotikäyntejä digiasioissa

Enter ry

- Laajaa vapaaehtoista digitukea Uudellamaalla
 - Noin 1000 jäsentä
 - Aktiivisia opastajia noin 200
- Henkilökohtaista opastusta kirjastoissa ja palvelukeskuksissa
- Etäopastusta aikavarauksella
- Koulutustilaisuuksia, nettisivut, Facebook, Youtube-videoita

Hyviä linkkejä – klikkaa ja tutustu

- [ylen digitreenit](#)
- [Kyberturvallisuuskeskus](#)
- [Poliisin sivustot](#)
- [Kuluttajaliitto](#)
- [Rikosuhripäivystys](#)

Kiitos!

Ilkka Veuro

www.entersenior.fi

info@entersenior.fi

